

n genomen en opgestaan!"

en drie duizend zich doopen, en den Verrezenen gebracht tot de p den weg naar e Zelf aan een de Geest omzet en Heer in de

ding te sluiten? i stad tot stad, : Hij, de levende el en des doods, der aarde! voor de kracht bruinen, gelen neer — Rachab genen, die Hem yriër, met den en dient Hem, Sion, den berg n heeft tot Zijn i Zijn bezitting! vijanden over-

vang openbaar, ook degenen, die seft, verhardent nie Hem hulde

d volk iedereen ast, die het be- den dag Zijner

J. SMELIK.

EVEN

en C.D.U.-leden. in 1936 werd bij r vragen inzake en geene censuur. Alsof die Synode ginselen van die de kerken inzake .D.U. aangesloten hebben. En nog blad lezen: „Zij niet onder cen- sonen, maar niet e kostelijk dit ook rift en belijdenis“.

sterdam gedaan? en van N.S.B. en Schrift, en wel a inhoud van dit het oordeel der ter gereformeerde n het rapport ge- uitgaan, als daar nalistische tota- tische verwerping , art. 272, blz. 127, e kerken optreden len van N.S.B. of

gingen, over e sprake, maar eele censuur over, ook tot N.S.B. of heeft met dat be- t.B. en C.D.U. ver- urlijk, dus als ij heeft verklaard, uurijske dwa- zere gereformeerde N.S.B. en C.D.U. eze organis- een aanvaar- onschriftuur- inselen. Zulk zich id, is eene be- nodale uitpraak enisdaad. En n hare leden, die ijken hun doen, nkleven, optreden,

zijn als zoodanig, uitlen en lijd- ig belijdenis eene daad is, an genoemde n.

ndeten geheel naar eenstemming met Synode te Leeu- wij: „En hierover s en andere op- al degenen, die

de Overheid en Magistraten verwerpen en de justitie omstooten willen, invoerende de gemeenschap der goederen, en verwarren de eerbaarheid, die God onder de menschen gesteld heeft". Daarmede worden toch ook veroordeeld beginselen, die wel het staatkundige en maatschappelijke betreffen, maar in strijd geacht worden met Gods Woord, zoodat deswege hunne aanhangers verworpen worden. En de Synode te Leeuwarden sprak uit: „dat voor een lid der Gereformeerde Kerk geen plaats is in een organisatie, die zich stelt op den grondslag van den klassenstrijd", Acta, art. 122, blz. 64. Vermaant ons Avondmaalsformulier ook niet, dat eveneens zij zich van het Avondmaal zullen onthouden, die „tweedracht... en miltierij in... wereldlijke regeeringen begeren aan te richten... die hunnen... overheden ongehoorzaam zijn"? Schrift de apostel niet aan Titus: „Vermaan hen, dat zij den overheden en machten onderdanig zijn, dat zij daaraan gehoorzaam zijn", Titus 3:1, natuurlijk tot de grens van Hand. 5:29. Vgl. Rom. 13:1; II Petr. 2:13-17; Spr. 8:15-16; Joh. 19:11.

Kan men zich nu niet vinden in de besluiten der Synode te Amsterdam in 1936 met betrekking tot de N.S.B. en C.D.U. en hare beginselen, noch in het kerke- lijke optreden tegen gemeentelieden, die bij N.S.B. of C.D.U. behooren, laat men dan aantonen, dat de Synode ten onrechte van onschriftuur- lijke dwalingen bij deze organisaties ge- sproken heeft, en dat het „Leidersbeginsel", de nationalistische totalitaire machtsstaat, en de anti- militaristische verwerping van den oorlog in elken vorm, niet in strijd zijn met de Heilige Schrift.

Dat is dan de weg, die bewandeld moet worden. Heeft de Synode gedwaald in haar spreken te dezen aanzien van onschriftuurlijke dwalingen, en zijn ge- noemde beginselen niet veroordeelenswaardig, maar overeenkomstig de Heilige Schrift, men zette dit uiteen en bewijze dat uit Gods Woord. Dan moet dat besluit teruggenomen worden, en dan mag natuurlijk ook geene censuur geëffend worden betreffende hetgeen niet in strijd met, maar juist naar, de Heilige Schrift is.

Het komt ook hierbij op het juiste handelen en op het juiste voorstellen der dingen aan.

Hier mag van hen, die zich op eenigerlei wijze door genoemde besluiten van 1936 bezwaard verklaren, verwacht worden, dat zij in het licht stellen, dat die be- sluiten onhoudbaar zijn op grond van Gods Woord.

En men stelle de zaak niet onjuist voor.

De Synode heeft geene vereenigingen of organisaties of het lidmaatschap daarvan op zichzelf en zonder meer veroordeeld, doch de door die organisaties gehuldigde beginselen, en wel als on- schriftuurlijke dwalingen. En daarom het lidmaatschap daarvan als ongeoorloofd verklaard, om- dat het eene daad van belijdenis dier on- schriftuurlijke dwalingen insluit. En de tucht heeft volgens Gereformeerd belijden te gaan over belijdenis en wandel. Voorts heeft de Synode N.S.B. en C.D.U. niet onder censuur gesteld, maar slechts aan- gewezen, hoe door de kerken met personen ge- handeld moet worden, met hare leden, die blijken hun lidmaatschap van N.S.B. of C.D.U., deze door haar als onschriftuurlijke dwalingen verklaarde beginselen daad- werkelijk aanhangen en belijden.

S. GREIJNDANUS.

Aantal Professoren als adviseerende leden ter Synode.

Tegen mijn voorslag in de artikelenreeks „De Kerken in Synode saamgekomen" om ter mogelijke betere ver- hoeding van hiërarchische overheersing der kerken door de meerdere vergaderingen, zooveel mogelijk tel- kens andere afgevaardigden naar de synodale samen- komsten te deputeren, heeft men gevraagd, of dan ook het aantal hoogleeraren-praeadviseurs ter Synode niet verminderd moest worden, opdat ook bij hen wisseling van adviseerende leden bij de verschillende Generale Synodes kon plaats vinden.

Hier tegen zou ik persoonlijk in het geheel geen be- zwaar hebben. Integendeel. Maar dat ik hierover toch niet gesproken heb, heeft zijne begrijpelijke reden, waaraan bedoelde vragers niet schijnen gedacht te hebben.

Onze kerken toch zijn in dezen gebonden aan eene overeenkomst met de „Vereeniging voor Hooger Onder- wijs op Gereformeerden grondslag". In de „Regeling van het verband tusschen de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Theologische Faculteit der Vrije Uni- versiteit te Amsterdam" luidt immers art. 13: „De Kerken verbinden zich, om de gewone en buiten- gewone Hoogleeraren der Theol. Faculteit uit te noodi- gen, als adviseerende leden in hare Generale Synode zitting te nemen".

Een voorslag als bedoeld werd, zou dus feitelijk neer- komen op een voorstel tot wijziging van deze Regeling, met al de mogelijke moeiten en quaesties daaraan verbonden en dan wellicht ter sprake komende. En bleek dit artikel niet gewijzigd te kunnen worden, doch wilde men dan toch het aantal praeadviseerende Hoo- gleeraren ter Generale Synode verminderen, dan bleef er niet anders over, dan dat wel telkens van de Hoo- geschool der kerken slechts één of twee Hoogleeraren als adviseurs ter Synode uitgenoodigd werden, maar van de Theologische Faculteit der Vrije Universiteit, die niet eene inrichting onzer kerken is, alle Hoogleeraren. Maar dat zal men wel niet gemeend hebben.

Dan is het echter ook beter, dat men maar niet komt met een zeggen, waarin zoo iets opgesloten zou liggen.

S. GREIJNDANUS.

Twee betekenismisvolle studies.

De Heer T. Wever te Franeker gaf deze dagen twee geschriften in het licht, die hier reeds spoedig eene korte vermelding mogen vinden.

Het eene is Melchizedek, de koning van Salem, door Dr J. H. Kroeze, en bevat de leerrijke artikelen, die vóór kort in „De Reformatie" verschenen zijn. Zij verdienen ook in boekvorm uit te komen, en zullen ongetwijfeld wederom hun lezers vinden. Dr J. H. Kroeze behandelt hierin een belangrijk persoon uit de Heilige Schrift, op degelijke, goed te volgen, inzicht gevende, wijs.

Het tweede is van Dr J. van Lonkhuyzen: Is het nieuwe kerkrecht niet een ernstige dwa- ling? Ik hoop er later op terug te komen. Doch reeds nu wil ik er de aandacht op vestigen, en het ter goede bestudeering aanbevelen. Telkens stuit men toch op onjuiste voorstelling van wat Dr van Lonkhuyzen in dezen leert, en van de quaestie, waarover het in dit kerkrechtelijk dispuut gaat. Vgl. ook Aanteekening 2 op blz. 9 en 10. Zoo schrijft nu Dr M. Bouwman in „De Heraut" van 2 April j.l., waarin hij blijkt geeft, deze brochure van Dr van Lonkhuyzen reeds te bezitten, aangaande de meening van degenen, ook Dr van Lonkhuyzen, die hij bestrijdt: „de meerdere vergadering zou mogen verklaren en besluiten, dat iemand afgezet moet worden", hoewel Dr van Lonkhuyzen in zijne geschriften duidelijk genoeg gezegd heeft, dat de meer- dere vergadering ook kan op dragen, en hij in deze jongste brochure nog schrijft: „Het verschil bij de bonds-vergaderingen of samenkomsten van regeeringen en de meerdere vergaderingen der kerken, is — wat het confederatief karakter betreft — dat de samen- komsten bij de kerken niet op willekeur, maar op goddelijk onderwijs rusten (Hand. 15). Vandaar de plicht zich te onderwerpen aan de besluiten", blz. 29. Men lette op dezen laatsten zin.

De quaestie is, welke de grond en welke de ge- aardheid en omvang zijn van de macht der meerdere vergaderingen.

Is het Gereformeerde kerkverband eene confederatie, of eene hiërarchie?

Hebben de meerdere vergaderingen een eigen gezag, niet afgeleid van de kerken, maar een rechtstreeks door God haar gegeven ge- zag over de kerken om deze zelfstandig te mogen gebied, over haar kerkeraden en leden zelfstandig censuur te oefenen door schorsing en afzetting?

Wanneer zal men eens de rechte, de eigenlijke quaestie bespreken, en dat op de rechte wijze, om ook te trachten het noodige Schriftbewijs voor de meening, dat de meerdere vergaderingen eigen autori- teit hebben, bij te brengen, en de gedachten van hen, met wie men het niet eens is, juist weer te geven?

S. GREIJNDANUS.

Een belangrijk opstel. (III.)

Na gehandeld te hebben over Engeland, schrijft Prof. Wille: „De houding der Gereformeerden in Zwitserland en Frankrijk is moeilijker te bepalen. Althans, de voor- stellingen loopen nog al uiteen, en bevredigen vaak weinig; door schaarschte van gegevens, die niet zonder willekeur worden geïnterpreteerd, onder invloed van vooroordeelen en tendenzen wellicht; en door innerlijke tegenstrijdigheid, die daarvan wel gevolg zou kunnen zijn. Calvijn — Beza — de synode van Nîmes (1572), dat zijn de hoofdzaken", blz. 117.

Hij spreekt dan kort over deze drie, om het daarna uitvoeriger te doen. „Calvijn, zegt men vaak, was geen tegenstander van het toneel, maar alleen van het misbruik. Maar men verklaart in het minst niet, waar- om hij het dan niet invoerde, begunstigde, of toeliet, onder de noodzakelijke waarborgen", blz. 117.

Wat Beza aangaat: „Hij maakte zelf in het begin van zijn reformatische loopbaan een toneelspel van vertooning, en op het einde van zijn leven schijnt hij zich nog te ergeren over degenen, die dat zouden willen laken, hij moet zeker een bevorderaar heeten; ook vormde hij school in een aantal calvinistische dichters, die hem navolgend, van betekenis zijn voor de wording van het nieuwe Fransche toneel". Doch tegen deze redeneering brengt Dr Wille dan in: „Maar men legt niet uit, waarom Beza dan in Genève het toneel- verbod handhaafde, hoe hij op de synode van Nîmes, waar hij zóózeer hoofdpersoon was, zulk een streng ver- bod voor heel de Fransche kerk liet doorgaan zonder eenig protest", blz. 117.

En wat het synodebesluit te Nîmes betreft: „En dat besluit zelf — geen voorbijgaande opwelling, maar sindsdien altijd van kracht blijvend — schijnt een vulcanische uitbarsting, die den veelbelovenden akker der calvinistische toneelkunst in eens tot woestijn maakte", blz. 117 v. Maar daartegen zegt Prof. Wille dan: „Zoo'n beeld, al ware het gelukkiger gekozen, verklaart niets. Die gelukkige opgang Calvijn—Beza— Desmases met de plotselinge instorting Nîmes is zoo vol innerlijke tegenstrijdigheid, dat de heele con- structie onaannemelijk moet heeten", blz. 118. Meent Dr Keegstra in zijn werk „Th. de Bèze et le Théâtre calviniste de 1550 à 1566", dat het volstrekte verbod van de Synode te Nîmes verklaard moet worden uit het overwegend belang van het eeuwige heil boven de aardse genietingen, en daaruit, dat de kerk in Frank- rijk zich toen vrij sterk gevoelde, dan vraagt Prof. Wille: „Was die macht juist in 1560, in 1572 zóó groot? hadden Calvijn en Beza in Genève zulke macht nooit? of waren die minder bezorgd „du salut des ouailles" — (d.i. voor het heil der schapen) — of waren de Fransche (Zie vervolg op blz. 220.)

De nood, ons opgelegd.

Wij moeten spreken en vertellen van God. Dit moesten wij eigenlijk met groote letters als een wandspreuk in onze werkkamertjes hangen. Want hier staan wij voor de groote moeilijkheid van onze taak. Wij mogen die moeilijkheid niet ontvluchten door te gaan spreken over allerlei godsdienstige en zielkundige toestanden, iets waar- in sommigen een groot flair bereiken. Want deze uitweiding over godsdienstige toestanden, die men ten onrechte prediking en evangelisatie noemt, is zeer gewild en heeft altijd aan het vleesch behaagd. Wie zoo maar met eenig talent handelt, mag op een behoorlijken toeloop rekenen. Het was een aardige avond! getuigen de menschen en de spre- ker: een lieve man en een innig kind! Broeder, ik oordeel u niet, voor welken prediker is niet vergeving van zijn kathederzonden het leven? Maar Christus vraagt u wat anders: zijt gij mijn getuige geweest? Van God te spreken schijnt zoo onmo- gelijk moeilijk, dat wij zouden willen uitroepen: stijve beginselman, doe eens wat water in uw on- versneden wijn, word toch eens van uw leven een practisch mensch en pak de dingen wat anders aan! Laat ons deze zaak eens bezien.

Stel u voor, ik krijg de opdracht de straat op te gaan om aan een willekeurig publiek van Beet- hoven te spreken. Ik kijk nog even naar de buste op mijn piano en trek uit. Wie vind ik? Een paar kinderen, die katekwaad uithalen of een spel- letje doen, eenige vrouwen kleedkloppende, een olieman achter zijn riekend wagentje, eindelijk een paar gepensioneerden hun pijpje kort rookend. Wat zal ik die menschen van Beethoven vertellen, van wien zij nimmer hebben gehoord en voor wien zij geen steek interesse hebben? Ik kan het beste naar mijn lastgever gaan en die onmogelijke op- dracht teruggeven. Ben ik een flink mensch, dan zal ik echter proberen er wat van te maken. Ik geef de kinderen een kauwgummi en een opge- schoten bengel, van wien ik vrees, dat hij roet in het eten zal gooien, presenteer ik een sigaret. Daar- mede zal ik hem wel niet overhalen tot belangstel- ling in Beethoven, doch mogelijk tot verdraagzaam- heid voor mijn persoon. Deze verdraagzaamheid subsidiair waardeering voor onzen persoon no- teeren wij gewoonlijk vrij hoog. Nu kom ik tot mijn onderwerp. Wacht eens! Beethoven is ge- boren, heeft een vader en moeder gehad, is getrouwd, was tot zijn verdriet met doofheid geplaagd en is eindelijk ook gestorven. Als ik hem dan nog wat zet in de locale verf en in de lijst van zijn tijd, dan luistert mijn publiek beter dan ik had durven hopen. Geef ik mij echter rekenschap wat ik eigen- lijk gedaan heb, dan zal mij duidelijk worden, dat ik evengoed over een bakker, een politie-agent of een huisschilder en glazenmaker had kunnen spre- ken als over Beethoven. Formeel heb ik wel mijn opdracht uitgevoerd, maar zakelijk heb ik er niets van terechtgebracht. Als ik de volgende week op- nieuw een dropje geef en wat van de omstandig- heden van Beethoven vertel, zullen zij weer luiste- ren. Maar ze zullen hetzelfde blijven, de jongen zal even vals fluïten als voorheen, de vrouwen zul- len steppen op de klank van de jazz en de mannen zullen hun pijp uitkloppen in volslagen onverschil- ligheid. Dat dropje en de sigaret, al die entourage, behoef ik niet uit de hoogte te veroordeelen, mits ik helder inzie, dat zij aan de eigenlijke zaak niets, letterlijk niets, doen. Ja maar, hoe moet ik het dan aanpakken? Daar is maar één middel, van Beet- hoven vertellen, werkelijk van Beethoven! Dan zal ik niet bij allen, maar zeker bij sommigen belang- stelling voor hem verwekken. Het zal mogelijk lang duren en zwaar vallen, het resultaat zal krui- pen als een slak, maar het is de éénigste manier om mijn opdracht te vervullen.

Ik hoop dat mijn beeld duidelijk is. Wij moeten van God spreken, in de collegezaal en in het par- lament, van den kansel en voor de handwerkclub, bij de straatprediking en op de huiscatechisatie. En — wij kunnen God niet bij de menschen intro- duceeren. De Bijbel — gij weet het — is een boek zonder voorrede en zonder inleiding. Hij begint met de verschijning van God. Die ongeintrodu- ceerd verschijnt; in den beginne schiep God... Is Hij? Wie is Hij? IJdele vragen. Hij verschijnt, Hij poneert! Zoo komt God nóg in Zijn Woord, Hij vraagt geen belet, Hij toont geen geloofsbrie- ven. Het allerlaatste wat Hij van ons begeert is dit, dat wij Hem bij de menschen introduceeren. In majesteit verschijnt Hij: Ik ben die Ik ben! Als wij geloof ontvangen om Zijn opdracht te vervul- len, dan zullen wij zien dat deze tóch volledig was en tóch mogelijk. En God zal door de prediking des evangelies zaligmaken die gelooven.

N. B.